

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.873/2016/9.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. április 14. napján kelt 1.P.21.229/2015/22. számú ítélete ellen a felperes által 23. és Pf.II.20.873/2016/3. szám alatt benyújtott fellebbezés, valamint az alperes által Pf.II.20.873/2016/5. szám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **részben**, az alábbiak szerint **megváltoztatja**.

A peres felek között 2008. július 16. napján létrejött **(kölcsönszerződés száma)** számú kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítja akként, hogy az induló ügylet kamat éves százalékos értékét 16,91 %-ban határozza meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(gépjármű forgalmi rendszáma)**. forgalmi rendszámú Honda Civic 1.8 Sport típusú gépjármű törzskönyvét.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 379 534 (háromszázhetvenkilencezer-ötszázharmincnégy) Ft-ra felemeli, és kötelezi az alperest, hogy az állami adóhatóság felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 130 883 Ft elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 515 816 (ötszáztizenötezer-nyolcszáztizenhat) Ft fellebbezési eljárási illetékből az alperes 48 000 (negyvennyolcezer) Ft-ot, a felperes pedig 467 816 (négy százhatvanhétézer-nyolcszáztizenhat) Ft-ot köteles megfizetni az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes magáncélú használatra megvásárolta a **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Honda Civic 1.8 Sport típusú gépjárművet bruttó 4 499 000 Ft vételárért. A vételárból 4 049 100 Ft finanszírozására az alperes jogelődjével, a **(jogelőd neve)**-vel (a továbbiakban: alperes) 2008. július 16. napján svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött **((kölcsönszerződés száma))**. A

felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztőrészletek összegét és esedékességét, az összes törlesztőrészlet összegét (8 143 800 Ft), a törlesztőrészletek számát (120 alkalom), azaz a futamidőt, továbbá a teljes hiteldíjmutatót (18,22 %). A szerződés szerint a kamat és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és a kamatváltozás II.) elszámolásának módja az ún. havi normál konstrukció volt.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely többek között az alábbi - a jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

- I.6.: „Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és a II-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.”
- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”
- I.18.e.: „Mértékadó kamatláb: Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb (nem forint), úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanem három havi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (három havi LONDON InterBank Offered Rate-LIBOR)”
- I.22.: „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam”
- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által fogantatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”
- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján”
- I. 25.: „Kamatváltozás: a) Kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzügyi piacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.
b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:
$$\text{Kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} \times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1).$$

c) Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): A kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.”
- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”
- IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”
- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az

árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és a Euró keresztárfolyamának változása."

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg".

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 5. pontja szerint az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig a felperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 7. pontja).

Az opciós szerződés 8. pontjában a felek rögzítették: „A Hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a Kölcsönbevevő a jelen megállapodás 2. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül."

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti, a perbeli kölcsönszerződéssel összefüggő elszámolást elkészítette, abban az ügyleti kamatláb induló mértékét 16,91 %-ban határozta meg. Az elszámolással szemben a felperes panasszal nem élt, az felülvizsgálnak minősül.

A szerződés az alperes felmondásával 2015. július 8. napján megszűnt.

A felperes keresetében 3 059 251 Ft megfizetésére és a szerződéssel érintett gépjármű törzskönyvének kiadására kérte kötelezni az alperest. Keresetének jogalapjaként elsődlegesen a kölcsönszerződés teljes-, másodlagosan részleges érvénytelenségét jelölte meg azzal, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést kérte hatályossá nyilvánítani. Előadta, az alperesnek megfizetett 8 083 260 Ft-ot, ugyanakkor jegybanki alapkamattal számolva legfeljebb 5 024.009 Ft megfizetésére lett volna köteles, ezért a követelt összegű túlfizetés mutatkozik a javára. A szerződés egésze érvénytelenségét annak a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiba ütközésére alapította. Érvelése szerint az egyedi kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön és a havi törlesztőrészek devizában meghatározott összegét, az ügyleti kamat éves százalékos értékét, az alperes által felszámítható költségeket és azokat a feltételeket, amelyek mellett az alperes a hiteldíjat egyoldalúan módosíthatja. Előadta, az Üsz. I/25.a. és b. pontjában foglalt rendelkezések nem kellően részletesek, „átláthatatlanok, homályosak", nem az árfolyamváltozásra, hanem a kamatváltozásra vonatkoznak. Állította, hogy az árfolyamkockázatról nem kapott megfelelő tájékoztatást, álláspontja szerint sem az egyedi szerződésből, sem az Üsz. rendelkezéseiből nem állapítható meg, hogy a deviza árfolyamának változásából fakadó összes teher korlátlanul őt terheli. Álláspontja szerint a kölcsönösszeg után legfeljebb jegybanki alapkamatot kell fizetnie, árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettsége nincs, vagy az legfeljebb csak az árfolyamváltozás 25 %-a mértékéig terheli az Üsz.I.23. pontja rendelkezései alapján, mert ezt tekintette az alperes is rendkívüli mértékű árfolyam-emelkedésnek.

Másodlagos keresete annak megállapítására irányult, hogy érvénytelenek az egyedi szerződés és az

Üzletszabályzat általa megjelölt, tisztességtelennek minősülő feltételei, köztük a „mértékadó devizanem: CHF” kitétel.

A törzskönyv kiadására vonatkozó keresete indokaként egyrészt arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul kiegyenlítette, másrészt azzal érvelt, hogy az alperes opciós joga megszűnt, mivel érvénytelen az Üsz. e jog meghosszabbítására vonatkozó IV.7. pontja és az opciós szerződés 5., valamint 8. pontja.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azt elismerte, hogy az ügyleti kamat induló éves százalékos értéke a szerződésben nem került meghatározásra, álláspontja szerint azonban ezen érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, ezért kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását a megkötéséig visszaható hatállyal akként, hogy a bíróság pótolja az induló ügyleti kamat százalékos értékét, azt 16,91 %-ban határozza meg. Kifejtette, az összes törlesztőrészlet összegéből kivonva a kölcsön összegét, a különbség adja az összes induló kamatot, ebből pedig kiszámítható a kamat százalékos mértéke, ekként a kamatláb meghatározásának hiánya, mint érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, s így módon a szerződés érvényessé nyilvánítható. Egyebekben vitatta, hogy a szerződés akár egészben, vagy bármely pontját tekintve érvénytelen lenne. Hangsúlyozta, deviza alapú szerződést kötött a felperessel, ami árfolyamkockázattal járt, arról az Üsz. V/6. pontja megfelelő tájékoztatást nyújtott az egyedi szerződés és az Üsz. egyéb pontjaival együtt. Hangsúlyozta továbbá, hogy az árfolyamváltozásból és a referenciakamat változásából eredő fizetési kötelezettség, illetve kamatmódosulás nem minősül szerződésmódosításnak, a másodlagos kereset szerint támadott egyedi szerződési feltételek és Üsz. rendelkezések nem ütköznek jogszabályba és nem tisztességtelenek.

A törzskönyv kiadására irányuló keresetre vonatkozó jogi álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének az opciós szerződéstől független, atipikus biztosítéka, az nem az opciós jog megszűnéséhez kapcsolódik, hanem a felperes teljesítésével függ össze. Hangsúlyozta, a felperesnek még áll fenn tartozása vele szemben, ezért nem tarthat igényt alappal a perbeli gépjármű törzskönyvére. Egyebekben vitatta, hogy megszűnt az opciós joga. Hivatkozott e körben a **(üzletszabályzat 1. jelölése)** számú üzletszabályzat helyébe lépő **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzat V.6. pontjában és az opciós szerződés 8. pontjában foglaltakra, amelyekből érvelése szerint az a következtetés vonható le, hogy az opciós szerződésben megfogalmazott jog ún. zárt opció, amely szerint a jogosult nem a szerződés megkötésétől, hanem az opciós szerződésben meghatározott feltétel bekövetkezésétől számított 5 éven belül gyakorolhatja vételi jogát.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet és kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 250 000 Ft perköltséget, és az államnak külön felhívásra 242 900 Ft eljárási illetéket.

Határozatának indokolása szerint a per tárgyát képező szerződés deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés. A Kúria 6/2013. PJE határozatának indokolására utalva hangsúlyozta, a szerződés létrejöttét, illetve érvényességét nem befolyásolja az a körülmény, hogy abban a kölcsön- és a törlesztőrészletek svájci frankban kifejezett összege nem került rögzítésre. Az ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányára alapított érvénytelenségi ok kapcsán kifejtette, a kamat nemcsak akkor tekinthető meghatározottnak, ha azt a felek összecszerűen vagy százalékos formában feltüntetik a szerződésben, hanem akkor is, ha az a szerződés adataiból kiszámítható. Elfogadta az alperes védekezését, miszerint az induló összes törlesztőrészletet csökkentve a kölcsön összegével, az ügyleti kamat éves százalékos értéke meghatározható, és a szükséges számítást elvégezve az 16,91 %. Egyebekben utalt arra, hogy a DH2 tv. és az ennek felhatalmazása alapján kiadott MNB rendeletek szerint a törvényi elszámolásnak tartalmaznia kell a kölcsön induló kamatlábát. Rámutatott, a fogyasztó az elszámolás felülvizsgálatát a DH2 tv. 18-28. §-ában meghatározott módon, határidőn belül és eljárások keretében vitathatta. Ha ezzel a lehetőséggel nem

élt, vagy ha a kifogása jogerősen elbírálásra került, az elszámolás felülvizsgáltként minősül és a DH2 tv. 29. §-a értelmében annak eredménye a továbbiakban más polgári eljárásban nem vitatható. Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során történő meghatározásával az érvénytelenség oka elhárult és ezáltal a szerződés érvényessé vált (konvalidálódott - 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont). Kiemelte, miután a felülvizsgált elszámolásra az érvényessé vált szerződési tartalomnak megfelelően került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljes körűen - tovább már nem vitatható módon - megtörtént. Erre figyelemmel a felperesnek már nincs védelemre szoruló anyagi joga, keresetösségi joga.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára történt felperesi hivatkozással kapcsolatosan megállapította, hogy a THM meghatározása megtörtént, annak százalékos mértéke szerepel az egyedi szerződésben, ezért emiatt a szerződés érvénytelensége (részleges érvénytelensége) nem állapítható meg, egyébként pedig ha az alperes nem a THM számítására vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján határozta volna meg annak mértékét, az sem vezetne a szerződés érvénytelenségére.

Alapvetően ítélte a felperesnek azt a hivatkozását is, miszerint a szerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen. Kiemelte, a csatolt iratokból egyértelműen megállapítható volt, hogy a felek között svájci frank mértékadó devizanem figyelembevételével deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. A felperes személyesen is nyilatkozott arról, hogy a szerződés megkötését megelőzően szó volt deviza árfolyamról, illetve annak változásáról, továbbá arról is, hogy az általa választott konstrukciót is figyelembe véve, az ebből eredő többletterhet havonta kell megfizetnie. Utalva a Kúria 6/2013. PJE 1., 2. pontjában, valamint a 2/2014. PJE 1. pontjában foglaltakra, és a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésére, hangsúlyozta, bár kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, a szerződés és az annak részét képező üzletszabályzat rendelkezéseiből egyértelműen meg lehetett állapítani gondos átolvasás, megfelelő értelmezés mellett, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár, amely kizárólag a felperest terheli. Érvelése szerint az Üsz. árfolyamkockázattal kapcsolatos kikötése (V.6. pont) átlátható, érthető. Rámutatott, a felperes maga sem állította, hogy az alperes képviselőjétől a szerződéskötés során olyan tájékoztatást kapott, amelyre tekintettel alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, s ezt a meghallgatott tanúk vallomása alapján sem lehetett megállapítani.

A másodlagos keresettel érintett Üsz. rendelkezéseket illetően megállapította, hogy azok az árfolyamváltozás fogalmát nem teljesen pontosan határozzák meg, a szóhasználat helytelen, tartalmuk alapján azonban egyértelmű, hogy nem kamatról, hanem árfolyamváltozásról és annak elszámolásáról rendelkeznek, azaz világosak és egyértelműek, ezért nem tisztességtelenek. Egyebekben pedig arra utalt, hogy a felperes által támadott egyes általános szerződési feltételek kapcsán azok tisztességtelenségét a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) 4. § (1) bekezdése mondta ki, ezért az érintett szerződési pontok tisztességtelenségét már nem vizsgálhatta.

Elfogadta az alperes védekezését, amely szerint a törzskönyv hitelező általi birtokban tartása az opciós szerződéstől független, atipikus, önálló biztosíték, amely alapján a hitelező mindaddig jogosult a törzskönyv birtokban tartására, ameddig a kölcsönbevevő a szerződésből eredő valamennyi kötelezettségét nem teljesíti, s miután ennek megtörténtét nem találta bizonyítottnak, a törzskönyv kiadása iránti keresetet is alaptalannak minősítette.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés egésze a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), c) pontjaiba ütközés okán, valamint a

kockázatfeltáró nyilatkozat (kockázatfeltárás) hiánya miatt érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményét akként kérte levonni, hogy az ítéltábla a szerződés hatályossá nyilvánításával kötelezze az alperest 1 000 000 Ft túlfizetése megfizetésére. Számításai szerint jegybanki alapkamattal számolva a futamidő végéig fennálló fizetési kötelezettsége mindösszesen 5 024 009 Ft, ezzel szemben már megfizetett 8 083 260 Ft-ot.

Fenntartva korábbi jogi álláspontját, miszerint az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiánya miatt is érvénytelen a szerződés, hangsúlyozta, ettől eltérő álláspont esetén is legfeljebb az állapítható meg, hogy az árfolyam-különbözet maximum 25 %-os mértékig terheli, mivel az Üsz. I.23. pontja az ilyen mértéket elérő árfolyam-emelkedést minősítette rendkívülinek. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a III.773/2015. AB. határozatra, valamint a 2008/48. EK irányelvre.

További érvelése szerint - a fentebb kifejtettek alapján - a szerződés nem tekinthető deviza alapú szerződésnek, ezért az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést úgy kell hatályossá nyilvánítani, hogy ennek során árfolyamváltozás őt nem terheli.

Kiemelte, a neki megküldött - nem részletes - törvényi elszámolás nem tartalmazta az induló ügyleti kamatot, ezért azt nem is lehetett vitatni a DH2 tv. szerinti eljárásban, így a kamatot illetően a szerződés nem konvalidálódhatott. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy - az 58/2014. (XII. 17.) és a 16/2015. (VI. 04.) MNB rendeletben foglaltakra is tekintettel - a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja megkerülésére irányult. Kifejtette, mivel a szerződés érvénytelen a kamat feltüntetésének hiánya miatt, nem lehet érvényes a THM-re vonatkozó rendelkezése sem.

További érvelése szerint, ha az elsőfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy csak a felülvizsgált elszámolás adatai vehetők figyelembe a felek közötti elszámolás során, a pert meg kellett volna szüntetni, és nem lett volna helye a kereset ítélettel való elbírálásának, hiszen az általa elkészített elszámolás nem a felülvizsgált elszámolás adatain alapszik.

A fentieken túl kérte az alperest kötelezni a kölcsönszerződéssel érintett gépjármű törzskönyvének kiadására az elsőfokú eljárásban előadott indokai alapján.

Az ítélet ellen az alperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be, amelyben kérte az ügyleti kamat hiánya miatt érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítani akként, hogy az induló ügyleti kamat mértékét a bíróság 16,91 %-ban határozza meg. Elismerte, hogy a szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves százalékos értékét, ekként a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, ezért érvénytelen. E hiányosság azonban pótolható, tekintettel arra, hogy a felek megállapodtak az ügyleti kamatban, csak annak százalékos mértékét nem rögzítették a szerződésben. Kiemelte, a kamat százalékos mértéke egyrészt meghatározható az egyedileg megtárgyalt szerződésben szereplő számadatok alapján, másrészt a törvényi elszámolás részletes kimutatásának 1. sz. melléklete 5. oszlopa első sorában is szerepel, s az a számításai szerint meghatározott ügyleti kamattal megegyezik. Rámutatott, tekintettel arra, hogy az 1959-es Ptk. nem biztosított lehetőséget az érvénytelenségi okok felek általi orvoslására, erre irányuló ellenkérelem esetén arról ítéletben kell rendelkezni.

Fellebbezési ellenkérelme egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés kisebb részt, a csatlakozó fellebbezés teljes egészében alapos.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges lényeges feltételekben megállapodtak. Az ítéltábla osztja azt az álláspontját is, hogy a felperes által felhozott - a fellebbezés tárgyát is képező - okok közül kizárólag az ügyleti kamat éves százalékos értéke szerződésben való rögzítésének hiánya miatt állapítható meg a szerződés érvénytelensége. Nem ért ugyanakkor egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását illetően a felperes nem rendelkezik keresetességi joggal. E körben, valamint a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli a következőket.

Az ügyleti kamatban való megállapodás hiánya:

Arra helytállóan hivatkozott a felperes, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések esetében nem mellőzhető a kamat éves százalékos értékének szerződésben való feltüntetése, ennek elmulasztása a szerződés semmisségét eredményezi. A kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányából eredő érvénytelenség esetén az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában meghatározott jogkövetkezményei közül - a DH2 tv. hatálya alá tartozó szerződések, így a perbeli kölcsönszerződés esetében - a körülményektől függően sor kerülhet a szerződés hatályossá, vagy érvényessé nyilvánítására (DH2 tv. 37. § (1) bekezdés). Ennek az érvénytelenségi oknak a következményét azonban - amint arra helytállóan utalt az elsőfokú bíróság - maga a jogalkotó rendezte a DH2 tv-ben előírt ún. felülvizsgált elszámolás szabályainak megalkotásával. A pénzügyi intézményeknek ugyanis az általuk kötelezően elvégzendő elszámolást a DH2 tv. 16. § (2) bekezdése értelmében a Magyar Nemzeti Bank elnökének a DH2 tv. felhatalmazása alapján kiadott rendeleteiben (42., 54. és 55/2014 MNB rendelet) meghatározott tartalommal és formában kellett elkészíteniük. Az érintett MNB rendeletekből megállapíthatóan az elszámolásnak egyebek között tartalmaznia kellett a kölcsön induló kamatlábát, amelyet a részletes elszámolásban tüntettek fel a pénzügyi intézmények. A fogyasztó a pénzügyi intézmény által készített - az ügyleti kamatláb meghatározására is kiterjedő - elszámolás felülvizsgálatát a DH2 tv. 18-28. §-aiban meghatározott módon, határidőn belül és eljárások keretében vitathatta. Ha ezzel a lehetőséggel nem élt, a DH2 tv. 18. § (5) bekezdése értelmében úgy tekintendő, hogy az elszámolás során figyelembe vett adatokat - köztük az induló ügyleti kamatlábat - és az elszámolás eredményét nem kívánja vitatni, azaz azokat ráutaló magatartással elfogadta (1959-es Ptk. 216. § (1) bekezdés), ezért az elszámolás felülvizsgálatnak minősül, és az a továbbiakban nem vitatható. Ez egyben azt is jelenti, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során történő meghatározásával az érvénytelenség oka elhárult és ezáltal a szerződés „érvényessé vált” (konvalidálódott - 1/2010. (VI. 29.) PK vélemény 5. pont), s miután a felülvizsgált elszámolásra az „érvényessé vált szerződési tartalomnak megfelelően” került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljes körűen - a továbbiakban nem vitatható módon - megtörtént, attól utóbb a bíróság sem térhet el. Mindebből következően az ügyleti kamat éves százalékos értéke megjelölésének hiánya miatti érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló kereset elbírálása során az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában illetve a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésében megjelölt jogkövetkezményei közötti választás lehetősége arra korlátozódik, hogy a bíróság érvényessé nyilvánítsa a szerződést azzal, hogy az érvénytelenség okának kiküszöbölése körében lényegében csupán rögzíti annak eredményét, ahogyan maguk a felek orvosolták a szerződés hibáját.

Az előbb részletezettékből kiindulva abban helyes az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy az induló ügyleti kamatláb hiánya miatti érvénytelenség oka elhárult, a szerződés konvalidálódott. Az ítéletábra ugyanakkor nem osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a tekintetben, hogy a felperesnek emiatt nincs keresetességi joga. A jelen jogvita elbírálására irányadó 1959-es Ptk. ugyanis - szemben a 2013. évi V. törvény 6:111. §-ában foglaltakkal - nem ismeri az „érvényessé válás” jogintézményét. Az 1959-es Ptk. hatálya alá tartozó szerződéseknel az érvénytelenség jogkövetkezményeként a törvény 237. § (1) és (2) bekezdése értelmében a bíróság három lehetőség közül választhat: elrendeli az eredeti állapot helyreállítását, a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá, vagy - ha az érvénytelenség oka megszüntethető - érvényessé nyilvánítja. A bírói gyakorlat a 1959-es Ptk. hatálya alá tartozó szerződések esetében az „érvényessé válás” (konvalidálódás) eseteit, vagyis amikor az érvénytelenség oka magától hárul el, vagy azt a felek maguk hárítják el, az érvényessé nyilvánítás esetkörébe vonja (1/2010 PK vélemény 5. pont). Ebből következően a konvalidáció önmagában nem teszi szükségtelenné, hogy a bíróság jogalkító

döntése rendelkezzen a szerződés érvényessé nyilvánításáról, mint az érvénytelenség adott esetben alkalmazandó jogkövetkezményéről. Ezért keresetösségi jog hiányára utalással nem utasítható el az érvénytelen szerződés bíróság általi érvényessé nyilvánítására irányuló kereset azon az alapon, hogy az érvénytelenség oka a felek szerződés hibáját orvosló megállapodása folytán megszűnt.

A fentiekből következően bár jelen ügyben a felek - a fentiekben levezetett módon - orvosolták a szerződés hibáját, ez - jogszabályi háttér hiányában - nem zárta el a felperestől annak a lehetőségét, hogy ennek kimondását keresettel érvényesítse.

Itt utal az ítélet arra, téves a felperesnek az a fellebbezési hivatkozása, miszerint a DH2 tv. alapján elkészített elszámolásban megjelölt induló kamat mértéket nem vitathatta, mert nem kapott részletes elszámolást. Tény ezzel szemben, hogy a panaszeljárás keretében kérhette a részletes elszámolás részére történő megküldését. Jelen esetben a nem részletes elszámolólevél 1. oldal utolsó bekezdése tartalmaz arra vonatkozó tájékoztatást, hogy milyen módon lehet „részletes törvényi elszámolást” igényelni, illetve azt letölteni a megadott honlapról, megelőző regisztrációt követően. Ily módon a tényekkel ellentétes a felperes megállapítása, miszerint a részletes elszámolás nem része a törvény által előírt elszámolásnak.

Lényeges a fentiekén túl, hogy a DH2 tv. 18. § (1) bekezdése anélkül tette lehetővé a fogyasztó számára a pénzügyi intézmény által részére megküldött elszámolás vitatását, hogy e tekintetben bármiféle korlátot írt volna elő, következésképpen a fogyasztó panasszal élhetett mind az elszámolás alapjául vett adatok - köztük az induló ügyleti kamatláb -, mind az elszámolás eredménye tekintetében, a fentebb kifejtettek szerint a részletes törvényi elszámolás alapján.

Jelen esetben a perbeli kölcsönszerződés fentiek szerinti felülvizsgált elszámolása nem vitásan megtörtént, annak során az alperes - a felperes által a keresetlevélhez csatolt részletes elszámolás adatait tartalmazó okiratból megállapíthatóan - az éves induló ügyleti kamatlábat 16,91 %-ban határozta meg, s miután a felperes ezt a kamatmértéket - a fent részletezettek szerint - ráutaló magatartással elfogadta, ennek az ügyleti kamatlábnak a bíróság általi megjelölésével pótolható a szerződés érvénytelenségét eredményező hiányosság. A kifejtettek alapján nem volt akadálya annak, hogy a felülvizsgált elszámolás keretében megállapított kamatérték meghatározásával az ítélet tábla a szerződést érvényessé nyilvánítsa.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla - részben megváltoztatva az elsőfokú bíróság ítéletét - a perbeli kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította az ügyleti kamat éves százalékos értékének 16,91 %-ban történő megállapítása mellett.

A THM helytelen meghatározása:

A felek szerződése rögzíti a teljes hiteldíjmutató induló, százalékban kifejezett mértékét, ezért megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak. Ettől eltérő kérdés, hogy annak meghatározása helyes-e, a fent kifejtettek szerinti mértékű induló ügyleti kamat figyelembevételével történt-e, azaz az ügylet tényleges terheit tartalmazza-e. Ha nem, az nem eredményezi a szerződés semmisségét, hanem a szerződés akarati hiba miatt megtámadható az 1959-es Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdése alapján, a felperes azonban a szerződést nem támadta meg.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya

A felperes a fellebbezésében változatlanul hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan az alperestől tájékoztatást nem kapott, emiatt a szerződés egésze érvénytelen. A

2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A jelen ügyben a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja alapján a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Ezentúl a szerződés egyéb rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem CHF” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztőrészletek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.6., I.17., I.22., I.24., I.25.a., b., valamint c. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (I.17.), a mértékadó árfolyam (I.24.), a kamatváltozás I. és kamatváltozás II., valamint III. fogalma (I.25.a., b., c. pont). az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (I.25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszővegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat. Ebből a fogalom-meghatározásból ugyanakkor - az 1959-es Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezéssel - nem vonható le az a következtetés - ellentétben a felperes fellebbezésében kifejtettekkel -, hogy az árfolyam-különbözetből eredő fizetési kötelezettség legfeljebb 25 %-a terheli a felperest.

A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza át a szerződést, szükség esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE). Ha a felperes kellő figyelmességgel és körültekintéssel elolvasta volna az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, úgy az előzőekben megjelölt szerződési rendelkezések alapján fel kellett volna ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. A felperes a személyes meghallgatása során azt adta elő, ismerte, mi a deviza alapú hitelezés lényege, tudta, hogy az „árfolyamhoz volt kötve” a törlesztő részletek összege, átolvasta a szerződést és érdeklődött

a kereskedőnél, hogy milyen összeg várható árfolyamváltozás címén. Előadta azt is, hogy a kereskedő erre csak az elmúlt évek tapasztalatait közölte az árfolyamváltozás mértéke vonatkozásában. A szerződés megkötésében közreműködő üzletkötő (Cser Zoltán) tanúként elmondta, hogy nem adott olyan tájékoztatást a felperes részére, miszerint az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Ezt egyébként a felperes sem állította a személyes meghallgatása során. Az előbbiek figyelembevételével megállapítható, hogy a felperesnek fel kellett ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben - felső határ nélkül - növekedhetnek a szerződés futamideje alatt.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta döntése során az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozatában és a Kúria 2/2014 Polgári jogegységi határozatában foglaltakat. A III/773/2015. AB határozat tárgya a Kúria 2/2014.PJE határozat rendelkező részének 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indoklás III/1. pontja alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés volt, amelyet az Alkotmánybíróság alaptalannak ítélt és elutasított. Ez azt jelenti, a jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő a polgári jogegységi határozat, amelyre egyébiránt a felperes a fellebbezését maga is alapította.

Az elsőfokú bíróság - a fent részletezettek szerint - a jogegységi döntésben foglalt iránymutatás helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A felperes által hivatkozott 2008/48. EK irányelv rendelkezéseit a magyar jogba a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. tv. (a továbbiakban: Fnyhtv.) ültette át. A törvénynek a jelen jogvita szempontjából releváns rendelkezéseit „a hitelezést megelőző tájékoztatás” című fejezet tartalmazza. A törvény 6. §-a - a 2008/48. EK irányelvben foglaltakat átvéve - pontokba szedve, egzakt módon határozza meg az adatok és információk azon körét, amelyeket a hitelezőnek a hitelszerződés megkötését megelőző szakaszban meg kell adnia. A tájékoztatás célja, hogy a fogyasztó a különböző hitelszerződésekre vonatkozó ajánlatok összehasonlítása alapján a hitelszerződés megkötése tekintetében megalapozott döntést hozzon (Fnyhtv. 6. § (2) bekezdés). Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést sem a 2008/48. EK irányelv, sem az Fnyhtv. nem tartalmaz, emellett a hitelező mulasztásához nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Miután a szerződés érvénytelensége nem volt megállapítható, nem volt helye az érvénytelenség jogkövetkezménye levonásának sem, ezért a fellebbezés alaptalan volt az alperes marasztalására vonatkozó részében is.

A törzskönyv kiadása

A fentiekkel ellentétben a felperes megalapozottan támadta a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést. Nem osztja az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosítéknak tekinthető. Kétségtelen, hogy az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 7. pontja szerint a felek a vételi jog - és

nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság.

A felek az opciós jogot a szerződéskötéstől, azaz 2008. július 16. napjától számított 5 éves időtartamra kötötték ki, így az 2013. július 16. napjával megszűnt, következésképpen nincs az alperesnek jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Az Üsz. alperes által hivatkozott IV/9. pontja - az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes és az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. Utal e tekintetben az ítélet tábla az 1959-es Ptk. szerződés értelmezésével kapcsolatos 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezéseivel a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek a IV.9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak teljes megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont az 1959-es Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja.

Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt. E körben - a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra utalva - az ítélet tábla rámutat: a nyílt és zárt opció kérdése vizsgálatának jelen perben azért nincs jelentősége, mert a peres felek jogviszonyában a szerződéskötéskor hatályos Üsz. **((üzletszabályzat 1. jelölése))** az irányadó, amelyben ez a kérdés fel sem merül. Miután a kifejtettekre tekintettel az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, az ítélet tábla kötelezte az alperest annak kiadására.

Megjegyzni az ítélet tábla, azonos módon foglalt állást a Kúria az öttagú tanácsban meghozott Pfv.V.21.971/2005/6. számú ítéletében, kiemelve, hogy a vonatkozó szabályok (az Üsz. IV.9. és VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 7. pontja) szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségeként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

A fellebbezés egyéb hivatkozásait illetően a másodfokú bíróság az alábbiakra tér ki:

A keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának (a per megszüntetésének) akkor volna helye, ha a kereset tárgya kizárólag a 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: DH1 tv.) 3. § - 4. §-ával rendezett kérdés lett volna. Az az ítélet érdemére tartozó kérdés, hogy a felperes az elszámolás kidolgozása során nem a felülvizsgált elszámolás adatai alapján számolt, nem pedig elutasítási (permegszüntetési) ok.

A felperes azon hivatkozása, miszerint a felhívott MNB rendeletekre figyelemmel lenne megállapítható, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megkerülésére irányul, nem értelmezhető. A megjelölt MNB rendeletek a szerződéskötés időpontja (2008. év) utániak (2014. és 2015. év), így fogalmilag kizárt, hogy az abban foglaltakat figyelembe lehetett volna venni a szerződéskötéskor.

Az ítélet tábla az elsőfokú eljárás pertárgy értékét az elsőfokú bíróságtól eltérően határozta meg. A Pp. 24. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés, vagy más jog értéke az irányadó. Jelen ügyben a felperes a pénzfizetésre irányuló marasztalási keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította azzal, hogy az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye a szerződés hatályossá nyilvánítása, amelynek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként a követelt összegű túlfizetés mutatkozik a javára. Az alperes szerint viszont a felperesnek áll fenn tartozása vele szemben, ezért a keresettel érvényesített követelés az alperes marasztalásán túl annak a megállapítására irányuló igényt is magában foglalja, hogy a felperesnek nem áll fenn tartozása az alperessel szemben. Az alperes a fellebbezési eljárás során azt közölte, hogy a felperes nyilvántartott tartozásának jelenlegi összege 4 847 703 Ft. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú perértéket 8 506 954 Ft-ban állapította meg (az alperes által kimutatott tartozás 4 847 703 Ft, a törzskönyv kiadásával kapcsolatos kereset körében 600 000 Ft, és a felperes által visszafizetni kért „túlfizetés” összege 3 059 251 Ft).

A fentiek szerint megállapított elsőfokú pertárgyértékből kiindulva, figyelemmel a peres feleknek a szerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó keresetet érintő pervesztessége-pernyertessége arányára (20 - 80 %) illetve arra, hogy a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset tárgyában a felperes pernyertes lett, az ítélet tábla - a fellebbezés, csatlakozó fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - a Pp. 253. § (2) bekezdése második mondata rendelkezése alapján módosította az elsőfokú ítélet kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezését.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett, a megfellebbezett rendelkezéseket a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az ítélet tábla a másodfokú perértéket 6 447 703 Ft-ban határozta meg (1 000 000 Ft a felperes által igényelt „túlfizetés” összege, 4 847 703 Ft a felperes alperes által nyilvántartott tartozása és 600 000 Ft a törzskönyv kiadására vonatkozó perérték).

A peres felek fentiek szerint meghatározott pertárgyértékből kiindulva megállapított pervesztessége, pernyertessége arányát figyelembe véve a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a szerint számított ügyvédi munkadíj alapján - nagyobb pervesztessége tekintettel - a felperest kötelezte az alperes javára másodfokú részperköltség megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

A másodfokú eljárás során felmerült és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán az állam által

előlegezett illetéket a peres felek peresztességükhez igazodóan kötelesek megfizetni az 1990. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint.

S z e g e d , 2016. november 22.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Tóth Gabriella sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró